

अज्ञरामरः । तपोजाः तप आदित्यस्तस्माज्जायतऽइति तपोजाः सूर्योत्पन्नः ॥ १६ ॥

अपश्यं गोपामनिपद्यमानमा च परा च पथिभिश्चरन्तम् ।

स सध्रीचीः स विषूचीर्वसान् आवरीवर्त्ति भुवनेध्वन्तः ॥ १७ ॥

त्रिष्टुब्दीर्घतमोदृष्टा । स धर्मी भुवनेषु त्रिलोकेषु अन्तर्मध्ये व्यवस्थितः आवरीवर्त्ति पुनः पुनरावर्तते वृतेर्यङ्लुकि द्वपम् । कीदृशः सध्रीचीः सह अञ्चतीति सध्रीच्यः सहस्य सध्रीदेशः सहाञ्चना दिशो रश्मीन्वा वसानः आह्लादयन् वस आह्लादने शानच्प्रत्ययः (१७.) । विषूचीः विषुनिपातो नानार्थः विषु अञ्चतीति विषूच्यः ताः नानाञ्चना दिशो रश्मीन्वा वसानः द्वित्रन्ताडुगितश्चेति [पा० ४. १. ६.] डीपि अचश्चेति [पा० ६. ४. १३८. (१८.)] अलोपे चाविति [पा० ६. ३. १३८.] पूर्वपददीर्घः । सध्रीचीश्च क्लेष विषूचीश्च दिशो वस्तेऽथो रश्मीनिति [१४. १. ४. १०.] श्रुतिः । एकः सशब्दः पादपूरणः । स कः यमरुमपश्यमादित्यद्वपं पश्यामि । कीदृशं गोपाम् गोपायतीति (१९.) गोपास्तम् द्विपि यलोपः । अनिपद्यमानं निपद्यते पततीति निपद्यमानः न निपद्यमानोऽनिपद्यमानस्तम् अन्तरिक्षे गह्वरमपि नाधः पतन्तम् । च पुनः पथिभिः देवमार्गैः आचरन्तमागह्वरम् पराचरन्तं परागह्वरं च गमनागमने कुर्वाणम् ॥ १७ ॥

a. विश्वासां भुवां पते विश्वस्य मनसस्पते विश्वस्य वचसस्पते सर्वस्य वचसस्पते । b. देवश्रुत्वं देव धर्म देवो देवान्पाहि । c. अत्र प्रावीरनु वां देववीतये । d. मधु माधीभ्यां मधु माधूचीभ्याम् ॥ १८ ॥

अत्यष्टिः । हे विश्वासां भुवां पते सर्वासां पृथिवीनां स्वामिन् विश्वस्य सर्वप्राणिगतस्य मनसः पतेऽधिपते विश्वस्य वचसः पते सर्वप्राणिवचनस्य पालक सर्वस्य त्रयीलक्षणस्य वचसः पते प्रवर्तक हे देवश्रुत् (२०.) देवैः श्रूयतऽइति देवश्रुत् देवप्रसिद्धः हे देव दीप्यमान हे धर्म देवस्त्वं देवान्पाहि रक्ष । एवं धर्म सम्प्रार्थ्याश्चिनावाह हे अश्विनौ अत्र यज्ञे देववीतये देवतर्पणाय अनु अनन्तरं धर्मी वां प्रावीः प्रावीत् तर्पयतु लोउर्थे लुङ् पुरुषव्यत्ययश्च युवयोस्तृत्या सर्वदे-